

Enseigner au college education physique et sportive : programmes et accompagnement [reedition juillet 2005 (Edition precedente : reedition mai 2004)]. – Paris : Centre national de documentation pedagogique, 2005. – 218 p.

L'organisation sportive / Gasparini W., Chifflet P., Jallat D., Pichot L. – Paris : Édition revue E.P.S., 2003. – 128 p.

Pelayo P. Natation au colege et au lycee / P.Pelayo, D.Maillard, D.Rozier et P.Chollet. – Paris : Édition revue E.P.S., 1999. – 180 p.

Радченко Л. О.

Національний університет фізичного виховання і спорту України

ОСВІТНІ ПРОГРАМИ МІЖНАРОДНОЇ ОЛІМПІЙСЬКОЇ АКАДЕМІЇ: ЗМІСТ, СПРЯМОВАНІСТЬ, ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ

Міжнародна Олімпійська Академія (IOA) функціонує як багатокультурний міждисциплінарний центр, який цілиться у вивчення, збагачуючи і просуваючи Олімпізм. Основа такої установи була створена древньою Гімназією, яка сформувала Олімпійський Ідеал близько гармонійно, культивуєчи тіло, і розум. Мета Міжнародної Олімпійської Академії - створити міжнародний культурний центр в Олімпії, щоб зберегти і поширювати Олімпійський Дух, вивчати і здійснювати освітні і соціальні принципи Олімпізму і об'єднувати наукову основу Олімпійського Ідеалу, відповідно до принципів, покладених древніх греків і відновників сучасного Олімпійського Руху, через П'єра Кубертена.

Ключові слова: Олімпійська Академія, Олімпія, Олімпійський Дух, П'єр Де Кубертен.

Радченко Лидия. Образовательные программы Международной Олимпийской Академии: содержание, ориентация, организация и проводимость. Международная Олимпийская Академия (IOA) функционирует как многокультурный междисциплинарный центр, который целится в изучение, обогащая и продвигая Олимпизм. Основание такого учреждения было создано древней Гимназией, которая сформировала Олимпийский Идеал близко гармонично, культивируя тело, и ум. Цель Международной Олимпийской Академии - создать международный культурный центр в Олимпии, чтобы сохранить и распространять Олимпийский Дух, изучать и осуществлять образовательные и социальные принципы Олимпизма и объединять научную основу Олимпийского Идеала, в соответствии с принципами, положенными древними греками и восстановителями современного Олимпийского Движения, через П'єра Кубертена.

Ключевые слова: Олимпийская Академия, Олимпия, Олимпийский Дух, П'єр Де Кубертен.

Radchenko Lidia. Educational programs of International Olympic Academy: content, orientation, organization and conduction. The International Olympic Academy (IOA) functions as a multicultural interdisciplinary center that aims at studying, enriching and promoting Olympism. The foundation of such an institution was inspired by the ancient Gymnasium, which shaped the Olympic Ideal by harmoniously cultivating body, will and mind. The aim of the International Olympic Academy is to create an international cultural center in Olympia, to preserve and spread the Olympic Spirit, study and implement the educational and social principles of Olympism and consolidate the scientific basis of the Olympic Ideal, in conformity with the principles laid down by the ancient Greeks and the revivers of the contemporary Olympic Movement, through P. de Coubertin's initiative.

Educational programs of IOA:

International Session for Young Participants;

International Seminar on Olympic Studies for Post-Graduate students;

International Session for Directors of National Olympic Academies (NOA);

Joint International Session for Presidents or Directors of NOAs and Officials of NOCs;

International Session for Educators and Officials of Higher Institutes of Physical Education;

International Session for Sports Journalists;

Master's Degree Programme «Olympic Studies, Olympic Education, Organisation and Management of Olympic Events».

All the IOA Sessions are held in Ancient Olympia and participants are accommodated in the guestrooms located on the Academy grounds. The IOA has three official languages; English, French and Greek, and participants must be fluent in at least one in order to participate in the educational programmes.

Key words: Olympic Academy, Olympia, Olympic Spirit, П'єр Де Кубертен.

Актуальність. Засновник сучасного олімпійського руху П'єр де Кубертен вважав одним із ключових підходів до виховання одночасний розвиток духовних, фізичних та інтелектуальних здібностей людини. Ним було започатковано ідеологію Олімпізму, що лягла в основу олімпійської освіти – педагогічного феномену, який набув всесвітнього визнання і подальшого розвитку в різних країнах світу [3, 4]. Сьогодні олімпійська освіта, як суспільне явище, здобуває все більшу популярність на різних континентах у зв'язку з актуалізацією проблем виховання молоді, здорового способу життя, профілактики несприятливого впливу навколишнього середовища й ін. Провідна роль у цьому належить Міжнародній олімпійській академії [1, 2, 5].

Зв'язок дослідження з науковими темами. Роботу виконано в рамках теми 0111U001714 «Історичні, організаційно-методичні й правові засади реалізації олімпійської освіти України, що розробляється відповідно до замовлення МОН України № 1241 від 28.10.11р.

Мета роботи – шляхом системного аналізу дослідити динаміку становлення, спрямованість та висвітлити особливості

реалізації освітніх програм Міжнародної олімпійської академії.

Методи дослідження: аналіз літературних джерел; програм та офіційних звітів щодо проведення сесій Міжнародної олімпійської академії (МОА); інформації мережі Інтернет; синтез та узагальнення.

Результати досліджень та їх обговорення. Аналіз освітніх проектів МОА [2, 6] дозволяє зазначити, що найдавнішою із виділених програм є Міжнародна сесія для молодих учасників, яка проводиться щороку, розпочинаючи з 1961 р. Метою сесії є організація заходів, спрямованих на «введення» молоді до Олімпізму та олімпійського руху [7]. Під час її проведення протягом двох тижнів в червні або липні МОА на своїй базі об'єднує значну групу молодих людей з різних країн світу. Програма сесії передбачає проведення лекцій, які читають провідні фахівці зі всього світу, по їх завершенню відводиться час на запитання та відповіді; екскурсії в місця археологічних розкопок та в музеї, а також, проведення досліджень в бібліотеці. Крім того, учасників розподіляють в дискусійні групи, що складаються з 15-20 осіб – обов'язково представників різних країн та різних континентів, для обговорення актуальних проблем розвитку олімпійського руху. За результатами обговорення, кожна група, має підготувати та представити презентацію. Невід'ємною і безцінною частиною саме цієї сесії, є позакласні заходи, які включають спортивні змагання, ігри, мистецькі випробування, пісні, танці, а також численні проекти, що мають соціальну спрямованість. Щороку, МОА публікує звіт про роботу сесії, куди входять звіт декана (або президента) МОА щодо її проведення, матеріал лекцій та резюме групових дискусій. Наступним, за хронологією організації проектом – є Міжнародна сесія для педагогів профільних вищих навчальних закладів (1973-1990 рр.). Її метою було розповсюдження та популяризація ідей Олімпізму у вищих навчальних закладах. До основних питань, які входили до обговорення між учасниками можна віднести: місце та роль освіти в олімпійському русі, взаємозв'язок Олімпізму та освітніх проектів, методи викладання олімпійської ідеї в навчальних закладах різних рівнів акредитації, олімпійська освіта в системі освіти та у вихованні молоді тощо. Тісно пов'язаною із сесією для педагогів була Міжнародна сесія для директорів і керівників вищих профільних навчальних закладів (1986-1990 рр.). Основними питаннями, що становили порядок денний сесій були: Олімпізм, як складова навчальних програм вищих навчальних закладів; «олімпійська освіта», як самостійний предмет навчального плану інституту; навчально-методичне забезпечення інтеграції олімпізму в освітній процес вищого навчального закладу. У 1993 році сесії, що проводились окремо для педагогів та керівників були об'єднані в Міжнародну сесію для педагогів і представників вищих профільних навчальних закладів. Сесія проводиться що два роки. Для кожної сесії МОА обирає основну тему обговорення, при цьому в основі всіх тем лежить Олімпізм. Сьогодні це міжнародний форум педагогів, співробітників та керівників навчальних закладів з питань інтеграції ідеології Олімпізму в навчальний процес. Учасники, відповідно до теми сесії мають заздалегідь направити в МОА, короткі доповіді, та презентації. З надісланого матеріалу комісія МОА обирає доповідачів сесії. Аналіз питань, що підіймались на Міжнародній сесії для педагогів та керівників вищих профільних навчальних закладів з 1993 р. свідчить, що найбільш обговорюваними були: Олімпізм, «чесна гра» та навчання молоді в школах і університетах; педагогіка спорту; етика в спорті та Олімпійських іграх; культурно-освітня спадщина Давньогрецьких Олімпійських ігор; Юнацькі Олімпійські ігри: діти і спорт; культурні та соціальні аспекти Олімпійських ігор та ін. Дослідження дозволили виділити і ще один проект МОА – Міжнародну сесію для членів і співробітників НОК та МСФ (1978-1991 рр). До основних питань, що обговорювались на сесіях можна віднести: місія НОК у суспільстві; роль НОК у поширенні олімпійської ідеї; Олімпізм, насильство та «чесна гра»; Олімпізм та дійсність; олімпійська освіта в діяльності НОК та МСФ; олімпійський рух та його актуальні проблеми.

1986 р. МОА, з метою підтримки функції НОА, що вже існують у світі та заохочення до створення нових, запровадила проведення Міжнародних сесій для президентів національних олімпійських академії. Ці завдання реалізуються через лекції професорів, викладачів і співробітників різних ланок олімпійського руху, а також через групові дискусії. Основними завданнями цієї сесії є сприяння налагодженню співпраці між національними олімпійськими академіями для просування програм олімпійської освіти у всьому світі. До переліку питань, що розглядалися під час сесій для президентів НОА, можна віднести: олімпійська освіта в системі загальної освіти, взаємодія між НОК, МОК і МОА; роль Міжнародної і національних олімпійських академії у розвитку олімпійського руху; культурне розмаїття та Олімпізм; національні олімпійські академії: структура, завдання та напрями діяльності; олімпійська педагогіка; молодь і майбутнє олімпійського руху; Олімпійські ігри та їх освітні завдання.

Президентам національних олімпійських академії пропонується представити короткий звіт про діяльність своїх НОА в рамках доповіді щодо динаміки розвитку академії їх країни, цілей, напрямків, програм та пріоритетів у реалізації олімпійської освіти. Враховуючи досвід роботи сесії для представників НОК та МСФ, а також сесії для директорів НОА у 1992 р. Міжнародною олімпійською академією було запроваджено проведення об'єднаної Міжнародної сесії для директорів НОА, членів та співробітників НОК та МСФ. До основних питань, що входять до порядку денного об'єднаних сесій можна віднести: дослідження найбільш ефективних способів співпраці НОК, НОА та МСФ щодо поширення олімпійської освіти; розробка, структура та зміст універсальної олімпійської програми, що буде враховувати різноманіття культурних зон світу; діяльність НОА в рамках національних систем освіти; шкільні програми олімпійської освіти; моделі ефективного впровадження олімпійської освіти: варіанти, методи, стратегії, реалізація та оцінка; допінг у спорті; культурні аспекти Олімпізму; національні олімпійські комітети: культурний і освітній аспект олімпійського руху; нові виклики у співпраці між МОК, МОА, НОК та НОА; просування культурних заходів НОК та НОА в рамках олімпійської освіти. Об'єднана міжнародна сесія для президентів НОА та посадових осіб НОК і МСФ проводиться раз на два роки поперемінно з сесією для президентів НОА. Її метою є об'єднання зусиль організацій щодо участі в освітніх та соціальних заходах, спрямованих на розвиток олімпійського руху. Роль МОА полягає в координації та наданні допомоги НОА в їх роботі. Ця сесія є форумом для обміну ідеями та обговорення особливостей реалізації освітніх програм в діяльності НОА та НОК різних країн світу. МОА пропонує учасникам підготувати виступи по темі сесії, яка анонсується заздалегідь. Дослідження дозволяють зазначити, що 1986 р. Міжнародною олімпійською академією було запроваджено проведення сесії для спортивних журналістів, що відбувалися раз на два роки. Однак, через фінансові проблеми, 2011 р. проведення сесії було припинено. Основними темами для обговорення представниками спортивної журналістики з різних країн світу були: засоби масової інформації та олімпійський рух, висвітлення ідей Олімпізму в ЗМІ; новітні технології, тощо.

Як свідчать результати досліджень, у 1993 р. МОА запровадила щорічне проведення Міжнародного семінару з олімпійських досліджень для аспірантів, призначеного для більш глибокого розуміння та ґрунтовного вивчення різних аспектів олімпійського руху молодими вченими. Програма семінару передбачає лекційні заняття, організацію тематичних досліджень, обговорення в дискусійних групах актуальних питань розвитку олімпійського руху та розповсюдження олімпійської освіти, перегляд аудіовізуальних презентацій, підготовку індивідуальних дослідницьких проєктів, а також численні виїзди на місця археологічних розкопок, екскурсії в музеї, проведення спортивних і культурних заходів. Семінар складається з чотирьох циклів навчання. Перша частина пов'язана зі стародавніми Олімпійськими іграми та їх філософією. Друга – присвячена сучасному олімпійському руху, відродженню та історії сучасних Олімпійських ігор, питанням олімпійської освіти. Третя частина передбачає розгляд соціально-політичних та економічних аспектів Олімпійських ігор сучасності. Протягом четвертої частини навчання молоді науковці розглядають та обговорюють етичні та філософські проблеми олімпійського спорту; питання місця, ролі та прав спортсменів в олімпійському русі тощо. Молоді науковці, які бажають взяти участь в цій сесії мають надіслати в МОА резюме дослідження, що вони проводять, вказати фахові видання в яких були представлені попередні результати наукової роботи, а також надати автобіографічні дані. Обов'язковим є наявність рекомендаційних листів наукових керівників та рекомендація від національної олімпійської академії. З числа кандидатів МОА обирає 30-40 учасників семінару аспірантів. Основним критерієм відбору є зміст та наукова розробленість теми дослідження. Аспіранти на базі МОА під керівництвом професорів та запрошених з університетів усього світу лекторів мають змогу продовжити своє дослідження. Презентація результатів дослідження є обов'язковою. Робота має бути виконана на високому рівні, аспірант має продемонструвати ґрунтовне знання матеріалу та оволодіння методами дослідження. Результати всіх наукових проєктів аспірантів друкуються у щорічних збірках робіт учасників сесій. Аналіз діяльності МОА дозволяє зазначити, що 2007 р. академією було запроваджено реалізацію новаторської ідеї – проведення сесії для олімпійських медалістів, які є одними з найважливіших послів олімпійського руху щодо розповсюдження олімпійських ідеалів. Освітня програма базується на проведенні теоретичних та практичних занять, в основі яких лежить розкриття можливостей реалізації олімпійської освіти в діяльності видатного спортсмена. Зокрема, на теоретичному рівні, читаються лекції матеріал яких має відношення до олімпійської освіти, розглядаються питання освітньої та культурної ролі, морального і соціального аспектів сучасного Олімпізму, роль призерів Олімпійських ігор, як моделі інтеграції олімпійської ідеї в життя суспільства, їх вплив на доросле, та особливо молоде покоління. Шляхом прямого діалогу з іншими призерами Олімпійських ігор, застосування емпіричних способів освіти, спортсмени мають змогу поділитися власним досвідом та обмінятися ідеями. В рамках цієї сесії МОА тісно співпрацює з НОК, НОА, асоціаціями призерів при МФС. Мета цієї співпраці полягає у розширенні функцій атлетів та сприянні тому, щоб видатні спортсмени саме на батьківщині Олімпійських ігор мали змогу усвідомити та далі повною мірою реалізувати гуманістичний потенціал Олімпізму як у суспільній діяльності, так і у власному постолімпійському житті.

Важливим проєктом МОА стало запровадження, спільно з Пелопонесським університетом, у 2009 р. магістерської програми «олімпійські дослідження, олімпійська освіта, організація і управління проєктами, що реалізуються в рамках олімпійського руху». До основних тем, вивчення яких охоплює навчальна програма можна віднести: зародження спорту; історія та філософія спорту в давнину; сучасні Олімпійські ігри; олімпійська педагогіка; спорт та етика; міжнародні відносини в олімпійському русі; розробка та впровадження олімпійських освітніх програм для шкіл; олімпійський спорт та маркетинг, стратегічне й оперативне планування великих спортивних подій. Молоді люди, прослухавши курс лекцій, склавши іспити та підготувавши кваліфікаційну роботу отримують диплом за фахом «олімпійських досліджень, олімпійської освіти, організації і управління проєктами, що реалізуються в рамках олімпійського руху». Учасниками магістерської програми можуть бути: молоді вчені, які на базі своєї країни отримали ступінь магістра, перевага віддається здобувачам, які мають рекомендації від національних олімпійських академій, національних олімпійських комітетів, Міжнародного олімпійського комітету та комітету ЄС з питань освіти, культури та спорту, а також випускникам центрів олімпійської досліджень, шкіл спортивного маркетингу, спортивним журналістам та ін. Тривалість програми складає три семестри. Присутність студентів на всіх лекціях є обов'язковою. Також обов'язковими є виконання всіх модульних завдань та складання іспитів в кінці кожного семестру, підготовка проєкту дисертаційного дослідження к кінцю третього семестру. Саме це обумовлює успіх учасників цієї програми. 1997 р. Міжнародною олімпійською академією було започатковано проведення сесій медалістів Олімпійських ігор. Під час цих сесій видатні атлети мають змогу обмінятися досвідом, обговорити актуальні питання, як місця і ролі спортсмена в олімпійському спорті, організації післяспортивного життя, так і питання освіти через спорт, що можуть зробити видатні атлети для залучення різних верств населення, і в першу чергу дітей та молоді до активної участі в олімпійському русі.

ВИСНОВКИ

Олімпійська освіта, як суспільне явище, здобуває все більшу популярність на різних континентах. Системоутворюючим фактором олімпійської освіти є гуманістично організований педагогічний процес, спрямований на забезпечення умов для активного оволодіння різними верствами населення знаннями щодо цінностей Олімпізму, перетворення останніх у діючі мотиви поведінки і норми гуманістичного способу життя. Провідна роль у розвитку системи олімпійської освіти у сучасному світі цьому належить Міжнародній олімпійській академії.

Дослідження дозволяють зазначити, що основа діяльності Міжнародної олімпійської академії полягає в реалізації освітніх програм, які базуються на ідеології Олімпізму. Програми спрямовані на вивчення іноземних мов, культурних традицій інших націй, а також привернення уваги громадськості до світових проблем екології, економіки та освіти.

Серед основних проєктів, що проводяться та проводились Міжнародною олімпійською академією можна виділити: Міжнародну сесію для молодих вчених, Магістерську програму «олімпійські дослідження, олімпійська освіта, організація і управління проєктами, що реалізуються в рамках олімпійського руху»; Міжнародну сесію для президентів національних олімпійських академій; Об'єднану міжнародну сесію президентів НОА, членів і представників НОК та МФС з олімпійських видів спорту; Міжнародний семінар з олімпійських досліджень для аспірантів; Міжнародну сесію для педагогів і представників вищих

профільних навчальних закладів; Сесію для педагогів і співробітників вищих профільних навчальних закладів; Сесію для спортивних журналістів та Сесію для медалістів Олімпійських ігор.

ЛІТЕРАТУРА

1. Булатова М.М. Система олімпійської освіти в Україні / М.М. Булатова // Фізичне виховання в школі. – 2008. – № 1. – С. 40–43.
2. Георгиадис К. Теоретические основы олимпийского образования / К. Георгиадис // Наука в олимпийском спорте. – 2007. – № 2. – С. 3–16.
3. Олимпийский спорт: в 2 т. / В.Н. Платонов, М.М. Булатова, С.Н. Бубка [и др.]; под общ. ред. В.Н. Платонова. – К.: Олимп. л – ра, 2009. – Т.2. – 736 с.
4. Coubertin P. Olympism. Selected Writings / P. Coubertin. – Lausanne: International Olympic Committee, 2000. – 862 p.
5. Durandez C. The Olympic Flame / C. Durandez. – IOC, 1988. – 196 p.
6. Moragas M. Olympic cities and communication / M. Moragas, K. Chris// Centre d'Estudis Olímpics, Universitat Autònoma de Barcelona. – 2005. – 16 p.
7. Th. Touba olympism and multicultural education // report on the 39th Session for Young Participants, 20 July-5 August 1999, Antient Olympia, special subject "The Olympic Ideal and Culture in the global age", Athens, IOC/IOA, 1999. – 84-85.

Ровный А.С.

Харьковская государственная академия физической культуры

ХАРАКТЕРИСТИКА ФУНКЦИОНАЛЬНОГО СОСТОЯНИЯ СЕНСОРНЫХ СИСТЕМ И ИХ ВЗАИМОСВЯЗИ В ЗАВИСИМОСТИ ОТ УРОВНЯ ПОДГОТОВЛЕННОСТИ СПОРТСМЕНОВ

Цель: Изучить уровни чувствительности кинестетической и зрительной сенсорных систем у спортсменов с различным уровнем спортивного мастерства. **Материал:** протоколы исследования разностной чувствительности сенсорных систем спортсменов-волейболистов с различным уровнем подготовленности. **Результаты:** Применяя методы разностной сенсометрии установлены различные уровни чувствительности кинестетического и зрительного анализаторов и их взаимосвязи у волейболистов с различным уровнем спортивного мастерства. Материалы исследования свидетельствуют о высокой корреляционной связи показателей чувствительности и точности элементов техники. **Выводы:** Установлено, что в процессе спортивной тренировки происходит совершенствование дифференцировочного торможения в сенсорной сфере мозга, вызывая, таким образом, установление нового, более высокого уровня функциональной активности сенсорных систем.

Ключевые слова: кинестетический и зрительный анализатор, уровень подготовленности, корреляционная связь.

Ровный А.С. Характеристика функционального стану сенсорных систем і їх взаємозв'язку в залежності від рівня підготовленості спортсменів. Мета: Вивчити рівні чутливості кинестетичної і зоровою сенсорних систем у спортсменів з різним рівнем спортивної майстерності. **Матеріал:** протоколи дослідження різницевої чутливості сенсорних систем спортсменів-волейболістів з різним рівнем підготовленості. **Результати:** Застосовуючи методи різницевої сенсометрії встановлені різні рівні чутливості кинестетичного і зорового аналізаторів і їх взаємозв'язку у волейболістів з різним рівнем спортивної майстерності. Матеріали дослідження свідчать про високий кореляційний зв'язок показників чутливості і точності елементів техніки. **Висновки:** Встановлено, що в процесі спортивного тренування відбувається вдосконалення дифференцировочного гальмування в сенсорній сфері мозку, викликаючи таким чином встановлення нового, більш високого рівня функціональної активності сенсорних систем.

Ключові слова: кинестетичний і зоровий аналізатор, рівень підготовленості, кореляційний зв'язок.

Rovnyi A.S. Description of the functional state of the sensory systems and their intercommunication is depending on the level of preparedness of sportsmen. One of main tasks on the contemporary stage of the development of sports is the formation and improvement of stability of moving habits of sportsmen during the process of competition activity. Increasing interest to this problem was made by theoretic and practical importance of optimization of training process. It is known, that the degree of improvement of complex sports movements depends on functual state and summery activity of afferent (sensory), efferent (performing) and central (integrative) system of brain. In connection with this fact studying the role of sensory system at the process of forming and voluntary control of complex moving actions becomes of great importance. The methodic of different sensibility meters of mentioned sensory system were used to define the quantity of mini growth of sensations during increasing the strength of adequate stimulus. It was established, that super league sportsmen have the highest quantity of sensations as the main indices of functional state of sensory system. The research materials showed that alignment of sensitivity of all sensory system of all researched sportsmen is characterized by having persistent partner expressed by the level of correlation connection corresponding to the level of sportsmen preparedness. It was made correlate analysis between indices of exactness passing the ball and the level of sensitivity of sensory system for establishment the role of sensory systems activity in performing exact movements of volleyball players. The results of research show that with increasing level of sports mastership the main factor in controlling the exact movement habits visual sensibility plays leading role. Increasing the level of sensibility of sensory system and definition their role in control of exact movements become as the result of improvement of differentiative inhibition in sensory sphere of brain and improvement their joint action that establishes a new more stabilized level.